

Natur- och Trafiknämnden

Cykelåret 2020

Förslag till beslut

Natur- och trafiknämnden noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Under året som gått har intresset och engagemanget för cykel och cykelfrågorna fortsatt varit stort i kommunen. Antalet cykelpassager vid flera av våra kommunala mätpunkter har ökat, fler än någonsin valde cykeln och ett nytt cykelrekord slogs under 2020. I Cykelfrämjandets granskning av kommuners arbete med cykling klättrade Nacka åter i ranking och blev bästa cykelkommunen i Stockholmsregionen.

I kommunen har vi på olika sätt arbetat med att förbättra förutsättningarna för ökat cyklande, genom framtagande av åtgärdsplaner, fysiska utbyggnader, underhåll och kommunikation kring cykelvägnätet, liksom de cykelfrämjande projekten. Vi har tagit emot och behandlat en rad förbättringsförslag, synpunkter och initiativ kring cykelinfrastrukturen. Två större utbyggnadsprojekt har färdigställts och invigts, gång- och cykelvägen längs Ektorpsvägen samt det dubbelriktade regionala cykelstråket längs med Värmdövägen i Västra Boo. Vi har även iordningställt cykelparkeringar i anslutning till kollektivtrafikhållplatser, byggt ut cykelställ vid nya målpunkter och förbättrat cykelanordningar runt om i kommunen. Den totala investeringskostnaden för våra satsningar på cykelinfrastruktur under 2020 landande på omkring 3,9mkr, som belastat Trafikenhetens tidigare beslutade investeringsprojekt för olika cykelsatsningar och åtgärder.

Under 2020 har kommunen deltagit i flera olika samarbeten kring och varit aktiva i de nätverk som vi ingår i. Vi har genomfört de årliga återkommande events och satsningar som planerats ramen för hållbart resande och beteendepåverkande åtgärder, så som exempelvis gå och cykla till skolan, cykelvänlig arbetsplats och vintercyklist.

Enligt olycksstatistiken från STRADA så har dessvärre olyckor med cykel ökat under 2020. Detta kan delvis förklaras med att fler valt att cykla men det visar på en negativ trend och en utmaning, som blir en viktig aspekt för det fortsatta arbetet, att öka trafiksäkerheten för cyklister.

Ärendet

Under 2020 har Nacka kommun fortsatt sitt pågående arbete för ett ökat cyklande i kommunen. Arbetet med att förbättra förutsättningarna genom utredning, planering och utbyggnad av den fysiska infrastrukturen har rullat på, lika så vårt arbete med beteendepåverkande åtgärder. Nedan följer en redovisning av alla de olika åtgärder, projekt och kommunikationsinsatser som Trafikenheten i Nacka kommun genomfört under 2020 inom ramen för cykel och cykel frågor.

Cykelinfrastruktur och investeringsprojekt

Cykelstrategi

Nacka Kommuns cykelstrategi antogs av kommunfullmäktige 27 oktober 2014. Strategin lyfter fram principer för utformning, drift och underhåll, cykelparkeringar, vägvisning, kommunikation och beteendepåverkan samt behovet av tydligare mätning och uppföljning av cykeltrafiken. Den innehåller en åtgärdsplan där nyanläggning och förbättring av cykelvägnätet föreslås. Åtgärdsplanen inrymmer även förbättringsåtgärder för drift och underhåll, cykelparkeringar, cykelvägvisning och kommunikationsinsatser. Under året 2020 har trafikplanerare från Trafikenheten deltagit i Region Stockholms och Cykelkansliets workshops i framtagande av en ny regional cykelplan. Den regionala cykelplanen kommer att fungera som en vägvisning för regionens kommuner samt sätta en standard för hur cykelplaneringen önskas utvecklas regionalt de kommande åren. Under 2021 kommer Cykelkansliet skicka den uppdaterade regionala cykelplanen på remiss till samtliga kommuner.

Regionala samarbeten

Under 2020 har Trafikenheten tillsammans med Region Stockholm och det Regionala cykelkansliet träffats vid två tillfällen – dels inför framtagandet av ny Regional cykelplan samt i arbetet kring den regionala stråkstudien *Tyresöstråket*. Nacka har tillsammans med Stockholms stad och Tyresö kommun tagit fram en stråkstudie, från Tyresö kommun, via Älta i Nacka kommun och vidare in i Stockholms stad. Stråkstudien för *Tyresöstråket* innehåller åtgärdsförslag längs den föreslagna sträckan och kommer att summeras och presenteras av det Regionala Cykelkansliet under 2021.

Cykelpassager/Statistik

Under 2020 har ett större antal cykelpassager uppmätts vid flera av kommunens mätpunkter i jämförelse med föregående år. Trots en pandemi och ett utbrett distansarbete så har ändå det totala antalet cykelpassager ökat. Den milda vintern och fina sommaren kan vara en del, men en annan tänkbar förklaring kan vara att fler valt cykeln som sitt transportmedel under pandemin, framför exempelvis kollektivtrafik. Vid Nacka kommuns mest trafikerade cykelpassage har antalet förbipasserande cyklister ökat med 11.9% under 2020, jämfört med föregående år.

Sicklavägen på Sicklaön - helårsvärde:

- 2020: 872 519 passager
- 2019: 779 097 passager

Olycksstatistik - STRADA

Enligt databasen STRADA registrerades totalt 189st cykelolyckor under 2020, varav 152st var singelolyckor. Övriga olyckor är registrerade som olyckor mellan cykel och bil, cykel och moped eller cykel och gående. Enligt statistiken har singelolyckorna på cykel under 2020 ökat - då singelolyckorna uppmättes till 140st under 2019. Detta kan delvis förklaras med att fler valt att cykla men det visar på en tydlig utmaning och blir en viktig aspekt att bevaka och arbeta med framöver.

Investeringsprojekt för cykelinfrastruktur

Följande investeringsprojekt är riktade mot cykelinvesteringar i det kommunala cykelvägnätet och finansierar de cykelinfrastrukturprojekt och åtgärder som Trafikenheten initierar;

- *Cykelpaket 2017-2019 – 7.9 mkr.* Paketet öppnades 2018 och planeras att stängas första kvartalet 2021 efter att samtliga investeringsmedel upphandlats. Projektavslut kommer att presenteras i NTN under 2021.
- *Cykelpaket 2020-2021 – 9mkr.* Paketet öppnades under tredje kvartalet 2020. Inom ramen för dessa investeringsmedel planeras en större utbyggnad och breddning av gång- och cykelbana längs Evalundsvägen i Älta.
- *Cykelinsatser 2020-2022 – 6mkr.* Paketet öppnades under tredje kvartalet 2020. Under året 2020 har olika flera mindre åtgärdsförslag utretts, så som ökad trafiksäkerhet för cyklister samt ny cykelvägvisning. Detta paket kommer finansiera dessa åtgärder under 2021 och 2022.
- *Cykelpaket 2022 – 4.5mkr.* Detta investeringspaket planeras att öppnas under året 2022 och tillägnas cykelinvesteringar och åtgärder som planera inför 2022 och 2023.

Utbyggnad av cykelvägnätet

Cykelinfrastrukturprojekt färdigställda under 2020;

- *Ektorpsvägen - breddning gång- cykelväg, färdigställt.*

Under 2020 färdigställdes de resterande åtgärderna inom projektet för breddningen av gång- och cykelväg längs Ektorpsvägen mellan Mariehällsvägen och Utskogsvägen. Den nya dubbelriktade och kombinerade gång- och cykelvägen har en total sträckning på 250meter samt en vägbredd på 3,25meter.

- *Anläggning av ny dubbelriktad gång- och cykelväg längs det Regionala cykelstråket - Värmdövägen i Västra Boo, färdigställt.*

Anläggningsarbetet om ny dubbelriktad gång- och cykelväg längs det regionala cykelstråket – Värmdövägen färdigställdes under hösten 2020. Projektet var uppdelat i två etapper. Totalt 2900meter, med etapp 1 mellan Telegramvägen och Boovägen under 2017 och sedan etapp 2 mellan Talluddsvägen och Telegramvägen som färdigställdes under hösten 2020.

Utbyggnad av cykelvägnätet –ej färdigställda under 2020

Påbörjade cykelinfrastrukturprojekt som fortlöper under 2021;

- *Evalundsvägen och cykelöverfart*

Under 2020 genomfördes ett utredningsarbete längs Evalundsvägen i Älta med syfte att utreda förbättringsåtgärder för gående och cyklister. Trafikenheten har tillsammans med Enheten för bygg- och anläggning inlett processen för att påbörja ett genomförande av under

2021. Utbyggnadsprojektet innefattar en breddning av gång- och cykelväg längs Evalundsvägen mellan Erstaviksvägen och Lovisedalsvägen – en totalt sträckning på 1000 meter. Därutöver innehåller projektet en utbyggnation av en cykelöverfart vid en av sträckningens utfarter. Kostnaderna för projektet ryms inom ramen för de tilldelade medlen inom cykelinvesteringsprojekten. Under våren 2021 planeras såväl en ansökan om statlig medfinansiering för projektet.

- *Cykelöverfart Velamsund*

Under 2020 påbörjades utredningsarbetet om en utbyggnation av cykelöverfart i Velamsund – korsningen Värmdövägen/Velamsundsvägen. En cykelöverfart är efterfrågat i området bland boende samt skolpersonal. Planeringen fortlöper och projektet i sin helhet kommer vara färdigställt under 2021.

- *Cykelbarometer*

Under 2020 påbörjades ett anläggningsarbete i syfte att placera ut en cykelbarometer vid Centralplan. Cykelbarometern kommer att fungera likt kommunens övriga nedgrävda cykelräknare, men är synbar ovan jord och utformad likt en pelare med en display som uppvisar antal passerande cyklister per dygn. Anläggningsarbetet pågår och planeras vara färdigställt under våren 2021.

- *Utredning – kartläggning samt åtgärdsförslag över Cykelöverfarter*

Under 2020 påbörjades förberedelser för en kartläggning över kommunens befintliga gång- och cykelöverfarter. Syftet är att ta fram ett underlag med åtgärds- och kostnadsförslag över lämpliga platser där vi kan bygga ut för fler cykelöverfarter, ett underlag som sedan Trafikenheten kan använda i kommande planering och beställningar på både kort och långsikt.

Cykelparkeringar

Under 2020 har följande cykelparkeringar tillkommit eller byggts om till högre standard;

- *Tippen C* – cykelparkering med väderskydd, 32 platser
- *Observatoriet Saltsjöbaden* – cykelparkering med väderskydd, 18 platser samt 10 platser utan väderskydd
- *Lillängen C* – cykelparkering i anslutning till kollektivtrafikpunkt, 10 platser

Cykelställ

Under 2020 har följande cykelställsprojekt färdigställts;

- *Cykelställ vid kommunala skolor – Fastighetsenheten*

Under åren 2019 och 2020 genomförde Trafikenheten tillsammans med Fastighetsenheten ett projekt gällande anläggning av fler cykelställ vid kommunala skolor. 10 stycken skolor visade intresse och har idag nya cykelställ i anslutning till skolorna.

- *Cykelställ vid kommunala badplatser – Enheten för bygg- och anläggning*

Under 2019 påbörjade Trafikenheten tillsammans med Enheten för bygg- och anläggning ett projekt gällande anläggning av fler cykelställ vid kommunala badplatser. Cykelställ har placerats ut vid 17 av kommunens badplatser, bland annat vid Bastusjön, Glasbrukssjön och Bagarsjön.

- *Cykelställ vid motionsspår – Enheten för bygg- och anläggning*

Under 2020 påbörjade Trafikenheten tillsammans med Enheten för bygg- och anläggning ett projekt gällande anläggning av fler cykelställ i anslutning till kommunens motionsspår.

Totalt 16 cykelställ placerats ut på 9 olika platser, bland annat vid Krokhöjden och Finnboda utomhusgym.

Cykelanordningar- räknare

Nacka kommun räknar antalet cyklister dagligen och detta görs per automatik via kommunens sju nedgrävda cykelräknare som fångar upp förbipasserande cyklister. Den data cykelräknarna genererar är värdefull för att mäta hur cykelflödena utvecklas. All data samlas i ett digitalt verktyg och ligger ofta till grund för olika underlag eller annan statistik och material som presenteras både internt som externt. Under 2020 genomfördes en uppdatering på tre av kommunens cykelräknare.

Cykelvägvisning och vägmärken

Under 2020 fortsatte Trafikenheten det arbete kring uppdatering av kommunens cykelvägvisningsnät som påbörjades under 2019 och planeras att slutföras under 2021.

Tillsammans med Enheten för drift- och offentlig utemiljö körs ett projekt med syfte att uppdatera befintlig cykelvägvisning områdesvis. Cykelvägvisningen i Velamsundsområdet var det första området och färdigställdes under hösten. Under 2021 planeras för fler områden och näst på tur är sträckan längs det regionala cykelstråket mellan Ektorp Centrum och Sickla Bro. Det genomfördes också ett projekt gällande uppsättning av nya vägmärken i anslutning till fem av kommunens motionsspår. Vägmärkena påvisar förbud för cykling i motionsspår och syns vid följande platser; Tollare motionsspår, Tattby motionsspår, Krokhöjdens utomhusgym, Krokhöjdens motionsspår och Velamsunds motionsspår.

Samarbeten och beställningar till andra enheter

Nedan redovisade projekt nedan leds av Enheten för bygg- och anläggning och är projekt som är kopplade till åtgärdsplanen i vår Cykelstrategi och rör specifikt cykelinfrastruktur. Ansvarig projektledare driver projekten och förser Trafikenheten med information och status löpande om arbetet.

- *Saltsjöbadsvägen, Anläggning av gång- och cykelväg. Projektledare Lars Hedrén*
- *Mensättravägen etapp 2, Anläggning av gång- och cykelväg mellan Myrsjöskola till Myrsjösporthall. Projektledare Hama Kadir*
- *Entré Velamsund, Anläggning av gång- och cykelväg längs Lagnövägen. Projektledare Per Björkander*

Kartor och GIS

Under 2020 påbörjades arbetet med att digitalisera delar av Nackas gångvägnät in till digitala kartor i NVDB – den Nationella väg databasen. Arbetet har delats in områdesvis och kommer fortsätta etappvis under 2021. Gångvägarna i Ältaområdet var bland de första att digitaliseras under 2020.. Vi uppdaterade även den del av webbkartan på nacka.se - som visar kommunens cykelvägar i en publik karta öppen för allmänheten. I Nacka kommuns GIS-kartor samlas kommunens cykelvägnät i ett kartlager, vilket illustreras i tre olika färger beroende på vilken klassificering cykelvägen har – det vill säga ett regionalt cykelstråk, ett huvudcykelstråk samt ett lokalt cykelstråk. Efter uppdateringen är det nu möjligt att se de olika cykelvägarna samt utifrån

dess klassificering. Uppdateringen och digitaliseringen av vårt finansieras inom ramen för cykelinvesteringsprojekten

Cykelrelaterade ärenden till nämnd

Trafikenheten har under 2020 behandlat och redovisat totalt 10 stycken ärendet till nämnden gällande cykelinfrastruktur och investeringsprojekt – två motioner, två politikerinitiativ och sex stycken medborgarförslag. Ärendena har främst berört frågor och förslag gällande framkomlighet för cyklister, satsningar på cykelvägar och cykelparkeringar, men också förslag på separering av gång- och cykelvägar samt farddämpande åtgärder.

1. Motion - *Cykelsatsningar* NTN 2019/286
2. Motion - *Tidigarelägg satsningar på gång- och cykelbanor* KFKS 2020/553 och NTN 2020/176
3. Politikerinitiativ - *Alternativa, lugna cykelvägar över Sicklaön* NTN 2020/43
4. Politikerinitiativ - *Farddämpande åtgärder för cyklister* NTN 2020/210
5. Medborgarförslag - *Säkrare cykelvägar för barn och ungdomar samt för äldre* NTN 2019/215
6. Medborgarförslag - *Trafikflöden på Sickla Allé* NTN 2020/102
7. Medborgarförslag - *Separerad gång- och cykelbana vid Sickla Allé* NTN 2020/139
8. Medborgarförslag - *Cykelparkering och cykelvård Älta IP* NTN 2020/91
9. Medborgarförslag - *Att bygga en gång- och cykelbro över den farliga rondellen på Järlaleden* NTN 2020/220
10. Medborgarförslag - *Storängen* NTN 2020/250

Drift och underhåll

Under vintersäsongen - som sträcker sig mellan 15 oktober till 15 april – vinterväghålls cykelbanorna i Nacka för att öka trafiksäkerheten och framkomligheten bland cyklister. En metod som tillämpas längs de mer trafikerade sträckorna är metoden *Sopsaltning*. Stråk som sopsaltas i kommunal regi är bland annat det regionala cykelstråket längs Värmdövägen. Trafikverket ansvarar för sopsaltningen över Skurubron och det regionala cykelstråket längs Ältavägen.. Under året 2020 har kostandena för sopsaltning varit lägre än föregående år. En förklarande faktor är det milda vädret och låga temperaturerna, vilket bidragit till färre åtgärder och uttryckningar.

Projekt för hållbart resande och beteendepåverkande åtgärder

Flera av de projekt som presenteras nedan har egna webbsidor på nacka.se/cykel, där det finns mer information.

Gå och cykla till skolan

Bilfria veckan genomfördes i maj på sju nackaskolor, och på de deltagande skolorna har eleverna fått erbjudande om cykelservice. Inför skolstarten i augusti skickades material till alla Nackas förskoleklasser, som innehåller ett informationshäfte till 6-åringarnas föräldrar om alla fördelar med att inte skjutsa sina barn till skolan med bil, utan istället gå, cykla eller åka kollektivt med sitt barn till skolan. Materialet innehåller trafikpyssel som liksom kuvertet har illustrationer med ”kompisfigurer” som väcker barnens intresse. I år hade vi ett tilläggsblad om att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer kring resande med kollektivtrafik. Det gick även ut

ett utskick till alla Nackas rektorer med uppmaning att delta i Trafikkalenderns nationella "Gå och cykla utmaning" samt information om vårt projekt "Gå och cykla till skolan". I år deltog två nackaskolor, och Vilans skola kom på tredje plats i hela tävlingen.

Cykelvänligast/Cykelvänlig arbetsplats

I början av 2020 har Nackas projekt Cykelvänlig arbetsplats gått in i det regionala projektet Cykelvänligast, som har samma syfte och finns för alla kommuner i Stockholms län. Inom ramen för denna satsning genomfördes en heldagsaktivitet den 14/10 vid Sockenvägen i Tollare för att locka nya deltagare till projektet. Förbipasserande erbjöds cykelservice och fick information om Cykelvänligast. Det har även delats ut diplom och gjorts reportage kring de som medverkat i cykelvänliga arbetsplatser, för att ge deltagarna positiv uppmärksamhet för sitt arbete.

Cykelkurser

Målgruppen för denna satsning är vuxna och ungdomar som vill lära sig cykla och majoriteten av deltagarna är utrikes födda kvinnor. Under året har Cykelfrämjandet genomfört en cykelkurs i Nacka (9 deltagare). Planen var att två cykelkurser skulle hållas, men pga smittspridningen har bara en kurs kunnat genomföras, och anledningen till detta beror på att många instruktörer är äldre och tillhör en riskgrupp.

Cykeldagen

På eftermiddagen den 17 september genomfördes den årliga "Tack för att du cyklar" aktiviteten. Där vi delade ut "goodiebags" till förbipasserande cyklister vid tunneln under Sicklavägen. Fokus det här året var dialog, vilket det också blev. Vi upplevde att det fanns mer tid för dialog på eftermiddagen än på morgonen, som vi haft Cykeldagen på tidigare år. Cyklisterna bjöds på cykelservice, vilket var uppskattat.

Vintercykelprojektet Cykla i vinter

För femte året genomförs vintercykelprojektet, med 50st nya deltagare. Samtliga utvalda deltagare är nya som vintercyklister. Det totala antalet sökande var 125st och projektet fortlöper enligt plan. Deltagarna har en gemensam Facebookgrupp och olika reportage kommer publicerats under vintern, där deltagarna berättar om hur det fungerat att cykla på vintern.

Samarbetsnätverk

Under 2020 har vi deltagit i fler samarbetsnätverk för gemensam planering och cykelfrämjande projekt. Nedan följer en sammanställning av de nätverk som vi medverkar i.

- Det regionala cykelkansliet, som arbetar för att kommunerna i Stockholms län och Trafikverket ska bygga ut och förbättra det regionala cykelvägnätet tillsammans. Cykelkansliet underlättar samordning genom att bland annat ta fram en regional cykelplan.
- ResSmart, som är en plattform för erfarenhetsutbyte, kunskapshöjning och samarbete kring arbetet med hållbara. Består av 22 kommuner i Stockholms län, Trafikförvaltningen och Regionala cykelkansliet.
- Svenska Cykelstäder, som är en förening bestående av kommuner, regioner och organisationer som arbetar för ökad och säkrare cykling. Ordinarie medlemmar är 31

svenska kommuner och 4 regioner som är ledande inom arbetet för attraktivare vardagscykling.

- Det nationella kommunnätverket Möjligheter med Mobility Management i Samhällsplaneringen (MMMiS). Syftet är att utveckla hur mobility management används inom stadsplanering, där deltagande kommuner kan utbyta erfarenheter, diskutera frågeställningar och utmaningar på nätverksträffar, webbdiskussioner och webinarier.
- Kommunvelometern är Cykelfrämjandets årliga nationella granskning av vad kommuner gör för att öka cyklingen, göra den säkrare och mer attraktiv. I 2019 års undersökning klättrade Nacka sexton placeringar till sjunde plats totalt, och blev därmed bästa cykelkommun i Stockholmsregionen.

Kommunikationsinsatser kring cykel

Cykelåret 2020 var ett minst sagt annorlunda år på grund av pandemin. Många semestrade hemma och cykeln blev ett ännu viktigare val eftersom kollektivtrafiken skulle och fortfarande ska undvikas om möjligt. För att uppmuntra fler att välja cykeln, kommunicerade vi Nackas fina cykelmöjligheter samt de nya cykelställen vid kommunala badplatser och utegym. Vi berättade även om breddning av gång- och cykelvägen längs Ektorpsvägen samt den nya gång- och cykelvägen längs Värmdövägen mellan Telegramvägen och Talluddsvägen i Boo. Kanaler som främst används är nacka.se och kommunens sociala kanaler så som facebook, instagram och twitter, men även till exempel annonser i lokalmedia.

Förutom infrastruktur kommunicerades olika projekt och aktiviteter inom området ”hållbart resande och beteendepåverkande åtgärder”, bland annat Cykeldagen den 17 september, som i år fokuserade på dialog med cyklisterna. Vi kommunicerade även projektet Gå och cykla till skolan under Bilfria veckan samt Utan bilen-dealen som med anledning av pandemin blev Testcyklist 2020 och slutligen Vintercyklistprojektet.

Fler än någonsin valde även cykeln 2020 och nytt cykelrekord slogs. I Cykelfrämjandets granskning av kommuners arbete med cykling blev Nacka även bästa cykelkommunen i regionen. Detta och andra nyheter med konkreta cykeltips kommunicerades under året. Vid höstens skolstart, när många barn och ungdomar cyklade till skolan, gjordes en gemensam kommunikationsinsats med Nackas trafikpolis som riktade sig till föräldrar, men även till samtliga trafikanter att vara uppmärksamma och rätta om varandra i trafiken. För att uppmuntra fler att cykla på vintern genomfördes inom området drift och underhåll även olika kommunikationsinsatser kring sopsaltning.

Charlotte Bromar
Trafikplanerare
Trafikenheten

Marianne Areskog
Projektledare hållbart resande
Trafikenheten